

AMIGOS DE CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentie van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

OP CURACAO,

PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

De Agentuur

ten huize van de Heeren

JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.
JEAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.

El Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa aña.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.



SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

13 Juni Harrison van Liverpool
13 „ Caracas „ New-York
24 „ Maracaibo „ Maracaibo

CALENDARIO.

Juni.

13 DOMINGO DI PENTECOSTE.
14 LUNA. S. Basilio Magno, dr.
15 MARTES. S. Modesto i Sta. Crescencia, mm.
16 RAZON. S. Juan Feo. Reyes, c. Qt. ap. i abt.
17 MIÉRES. S. Reyno, S. Manuel, mm.
18 VIERNES. S. Marcos Marcelino, mm. Qt. a. a.
19 SABBA. Sta. Juliana de Taleonieri.

STAND DER MAAN.



V. M. 9 Juni 9 ure 6 m. A. M.

Opkomst der Zon:
15 Juni 5 ure 37 min.
Ondergang der Zon:
15 Juni 6 ure 23 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:



14 Juni Philadelphia naar New York
16 „ Maracaibo „ Maracaibo
25 „ Caracas „ New-York

DE ZEGEPRAAL

KATHOLIEKE KERK

De Pruisische Kamer van Afgevaardigden heeft den 10n Mei jl. in derde lezing alle artikelen van het Kerkelijk-Politieke Ontwerp onveranderd, volgens de besluiten der tweede lezing, aangenomen, en daarna de GEHEELE WET bij hoofdelijke stemming met 260 tegen 108 stemmen aangenomen.

Vriend en vijand zijn het er over eens, dat de Katholieke Kerk met haar roemrijk opperhoofd Paus Leo XIII een schitterende overwinning op de Duitsche Regering en den Rijkskanselier Prins v. Bismarck behaald heeft. Getooid met den stralenkrans der overwinning zingt de Bruid van Christus dankbaar haar „Te Deum laudamus, U, o God, loven wij!“ en hare kinderen, die met haar leden en streken 15 jaren lang, jubelen over de behaalde zegepraal. Zij gedenken thans met vreugde en trots dien vreeselijken kamp; het slagveld wordt nog eens overzien; de veldslagen, tusschen beide grootste machten der wereld geleverd, nog eens geteld; en de eindelijke zegepraal en hare glorie met wellust genoten.

Opmerkelijk is het, dat de aard en omvang van dien strijd en de verre draagkracht van de overwinning door niemand wellicht juister geteekend en berekend zijn geworden, dan door schrijvers die allesbehalve Katholiekgezind kunnen heeten. Wij willen zulks hier, tot opheldering van die grootste van de tegenwoordige wereldgebeurtenissen, in een paar artikelen duidelijk aantoonen.

WAAR LIGT CANOSSA?

(Berliner Tagblatt.)

Het zou iedereen, dunkt ons, eene zwakte van den overwinnaar toegeschreven hebben, wanneer de Duitschers na hun zegevierenden intocht binnē Parijs den Franschen er hard over gevallen waren, dat dezen eenmaal geroe-

pen hadden: „Naar Berlijn, naar Berlijn!“ De eerbied, waar ook overwonnenen recht op hebben, houdt zulke woorden terug. Maar wat, indien de Franschen toch beweerd hadden, dat zij zelve een triomf-promenade door Berlijn hadden gedaan?—Zoo ook Prins von Bismarck. „Nach Canossa gehen wir nicht!“ zeide hij in 1872. Niet wijken, niet toegeven, geen Mei-wetten intrekken of wijzigen: kortom, geen Paus zou tegenover den Kanselier ooit kunnen zegevieren.

Dat gevlengelde woord werd door de anti-katholieke Pers met gebul herhaald; de vereerders van den „ijzeren Prins“ waren in de wolken over zulk een kampioen tegen Rome; hem werd op de Burcht-rots nabij Harzburg een eerezuil opgericht, waarop zijn bronzen borstbeeld prijkt; en het arduinen gedenkteen draagt het fiere en heldhaftige opschrift: „Nach Canossa gehen wir nicht!“ Ongelukkig werd door die woorden het eerst eene streep gehaald door... de natuur-zelve. Sommigen beweerden, dat de bliksem langs het metalen borstbeeld op die woorden was terecht gekomen; anderen schrijven aan het afdruppelend geoxydeerde regenwater het ontstaan van die streep door het opschrift toe, welke in allen geval, om de spotlust van de reizigers niet op te wekken, na elken regenbui zoo goed mogelijk moet worden weggewischt.

Heeft echter v. Bismarck-zelf tot nu toe zijn woord gestand gedaan? Onze lezers weten zeer goed, hoe tegenwoordig de verhouding is tusschen den Duitschen Kanselier en den Paus. „Wijzigingen“, wezenlijke „veranderingen“ bijna volkomen „opheffing der Mei-wetten“ hebben plaats gegrepen in de laatste weken. Toch, zeggen de Bismarckiaansche bladen, is v. Bismarck niet naar Canossa, gegaan. Zij stellen de handelingen van den aangebeden Prins voor als weinig minder dan eene

zegepraal zelf. De liberale New-Yorker Staats-Zeitung vond dit laatste wel wat sterk en grof. Zij zag hare meening uitnemend weergegeven in een artikel van het Berliner Tagblatt en nam het ongewijzigd over. Eigenaardig is zeker de manier van het Berlijnsche blad om die Bismarckianen eens op hun plaats te zetten. De redactie schreef een artikel met opschrift: Waar ligt Canossa? Den hoofdinhoud van haar antwoord op die vraag gaan wij hier mededeelen.

„Waar ligt Canossa?—Iedere schoolknaap weet op deze vraag te antwoorden. Canossa is de naam van een slot in het gebied van Reggio, waar eenmaal Paus Gregorius VII als gast van de met hem bevriende markgravin Matilda van Toscana de openbare boete van den Duitschen Keizer Hendrik IV aanvaardde. Daar stond de Keizer drie dagen lang, van alle vorstelijke pracht ontdaan, barrevoets en met een wollen boetekleed omhangen vóór de poort van het ridderslot; hij staakte niet eerder zijn veelvuldig weenen en hield niet op de Apostolische barmhartigheid, hulp en troost af te smeeken, dan totdat alle aanwezigen, door medelijden getroffen, 's Pausen genade en vergiffenis voor den boeteling hadden verworven.

„Welnu, heeft men er tot nog toe van gehoord, dat Prins v. Bismarck, of welke hoogwaardigheidsbekleeder van het tegenwoordige Duitschland ook, den pelgrims-tocht over de Alpen heeft ondernomen en in boetgewaad voor den Paus in den binnenhof van Canossa is verschenen? Niets dergelijks is gebeurd; integendeel, Paus Leo XIII heeft als blijk van zijn hoogste vereering en waardering den Duitschen Rijkskanselier met de Christus-Orde begiftigd!

„Waartoe dan van een nieuw Canossa gesproken?—Het zou er inderdaad niet fraai uitzien, wan-

neer in Bismarcks woorden op een letterlijke herhaling van de oude Keizersgeschiedenis werd gezinspeeld; hoe echter, zoo die uitdrukking moet verstaan worden in den zin, dien v. Bismarck zelf er aan wilde gehecht hebben? Hij immers was het, die, bij den aanvang van den Cultuurskamp, in den Rijksdagvergadering van 14 Mei 1872,—toen er sprake was van een Gezantschap bij den H. Stoel—het trotsche woord deed hooren: „Zijt gerust: Naar Canossa gaan wij niet, noch lichamelijk noch geestelijker wijze!“

„Zoo lag het dus meer dan duidelijk in de bedoeling des Redenaars (en het werd ook nooit anders door zijn hoorderen begrepen) dat Prins v. Bismarck het Parlement en den Lande de overvloedige verzekering wilde geven, dat hij geen boetereis naar Canossa, of waarheen elders ook, zou ondernemen; iedereen verstond uit die woorden de plechtige verzekering, dat deze nieuwe strijd [de Cultuurskamp] tegen Rome niet eindigen zou gelijk de oude en middeleeuwsche, maar dat aan een vrede met Rome alleen te denken viel, wanneer de voorwaarden daarvan in alle opzichten de rechten van den Staat (lees: heerschappij over de Katholieke Kerk. Red.) zouden waarborgen en verzekeren. Dit laatste was het doel van den strijd; een doel, dat men volgens verklaring van denzelfden Kanselier langs „den weg van wetgeving“ moest trachten te bereiken. Weldra werd dan ook die weg betreden, en noch de tegenstanders van de Curie noch de Curie-zelf twijfelden er aan, dat Prins v. Bismarck met de hem eigene beslistheid en onverzettelijkheid zijnen weg zou vervolgen. Dezen verlaten, stond gelijk met den weg in te slaan naar Canossa.

„En thans?—De weg is verlaten, naar Canossa is men gegaan. Verbrokkeld liggen daar de Mei-wetten, die nota bene „een rege-

ling op duurzame grondslagen" door de Duitsche Regeering genoemd werden. Een der Centrumsleden had echter gezegd: „Uitgevoerd zullen die wetten nooit worden; wij zullen ons nimmer buigen!" Het Centrum en de Clerus hebben woord gehouden: zij hebben den vrede verworven, zonder zich voor die wetten gebogen te hebben.—Hoe staat het nu met het woord: „Nach Canossa gehen wir nicht!"?

(Wordt vervolgd).

NOTICIA.

Awaceroe.

Dia Doemingo pasar pa dos ora di marduga a cai un awaceroe grandi aki na Curaçao: té pa lo ora di mainta ainda a sigi jobe duro, acompañar di hopi donder i weerlicht. Un calor fuerte, koe tabata haci promé koe e Dia Doemingo-ai, tabata haci toer hende desea i spera esai. Diferente dam na coenuecoenan, ma principalmente camindanan a sufri basta na diferente lugar coe e awaceroe. Nan ta calcula koe e dia-ai a jobe di 18 na 20 centimetro. Generalmente awa di luna di Juni ta di muchoe importancia pa nos isla, asina auto larga nos spera coe esun di Dia Doemingo pasar sea principio, i koe lo é continua sin abandona nos isla na ora mas necesario, afin koe nos por tin un bon anja.

Un Doctor.

Coe muchoe contentamentoe nos a informa koe un jioe di Curaçao, Senior Jacob A. Jesurun, koe tabata studia na Universidad di Rostock, a worde promovier como Doctor den ciencia di Quimica i Filosofía.

Mas soldaat.

Coe vapor hoelandes *Prins Willem I*, koe a jega aki Dia Razon pasar, a bini 20 soldaat, bao di direccion di sergeant A. M. Pitlo, pa nos guarnison. A sali for di Hoelanda 21 soldaat, ma un di nan a moeri na Suriname. Despues koe nan a desembarca, banda di muziek militair a ricibi nan na awasa di Punda i hiba nan, tocando, den forti Amsterdam.

Un regalo.

Na ocasion di Pasen di Resurreccion Emperador Wilhelm di Alemania a presentá Su Santidad Leon XIII un cruz di muchoe valor. Germania, un courant Aleman, ta participa koe e cruz-ai ta trahar di oro masiso i adornar coe diamanta i otro piedra precioso. E cruz ta pasar den un cadena di oro di un metro largoe, i é tin fama di ta un verdadera obra maestra di arte. Emperador Wilhelm a honra Papa coe e regalo-ai "como un homenage na Su Santidad pa Su intervencion den asunto di Islas-Carolinas." Un carta koe a companja e cruz ta contene expresion di grandi aprecio di Wilhelm na Su Santidad.

Un criminal arrepentido.

Algun dia pasar un pader Spanjol pa causa di malcontentoe coe Mgr. Izquierdo. Obispo di Madrid, koe a suspende den su oficio, a mata e Obispo-ai. Awor koe Galeote, e asesino, ta serar como criminal, voz di su concenci ta repeti constantemente su crimen, i su coerazon a sinti impresion di arrepentimiento. Den ultimoe dianan el a scirbi dos carta, un na Capitolio episcopal i otro na nuncio papal. Den toer e dos cartanan e infeliz ta manifesta su pena di mas profundo riba su crimen, i é ta pidi nan pidi Dios pordon p'e. Na mees tempoe é ta pidi nan intercedé p'e cerca Papa.

Kende lo a kere!

Sil. Volkszeitung di Breslau, un courant católica generalmente apreciar, ta sigurá koe den un confe-

rencia particular coe Mgr. Kopp, obispo di Fulda, Von Bismarck a bisa, koe di ningun manera lo é no opone pa congregacion religioso i ordennan di conventoe bolbe bini ligé atrobe den Alemania, contando af-cerca pader Jesuitanan. I Bismarck a bisa acerca: "Toer lo ké tin, ta koe esai lo costa na diferente di mi coleganan nan portefeuille."

Parce koe nos Canciller Aleman ta coeminza haja mehor mira; en fin, *mas vale tarde que nunca*.

Auto den Siglo XIX.

Libertad di imprenta meste ta para masjar singular ainda na China. A lo menos segun *Peking Zeitung*. E courant-ai ta conta di un escritor koe tabata condenar pa ta *partir no cuater*, pasobra..... el a menta nomber di diferente Emperador difuntoe di China den un obra científico. Segun moral Chinés, esai ta un profanacion masjar grandi. Despues nan a doena e condenado gracia..... trocando su sentencia pa *kita su cabes*. Na fin di anja jioenan di e culpable-ai tambe lo parcé dilanti di husticia pa haja nan castigoe.

Basta particular.

Toer hende sabi koe pintor, scirbidor i muzikantnan ordinariamente ta produci nan mehor obra, ora nan observa cierto coestumber particular, koe nan tin i sin cual nan obra no ta bini clá ó a lo menos é no ta sali asina bon. E coestumbenan-ai sá ta masjar diferente. Asina por egemplo, algun ta haja nan ideanan di mas sublime, ora nan lamanta mainta tempran: otro, al contrario, tin nan spiritu mas clá, ora nan cai na nan cama, na oenda, droemir pechoe arriba, nan ta forma escena, romance i composicionnan di mas bonita. Algun casi no por traha sin koe nan ta rondonar di un nubla di huma di tabaco i tin otro atrobe koe ta produci nan mehor trabao, ora nan ta asina-asina..... un poco *legr*, etc, etc.

Ma un di e sistemanan-ai di mas singular ta, sin ningun duda, eun koe A. d. d. A. d. m., compositor di *Possibilities of Language*, a bisa. Ora e cuba di come, e ta drenta riba su solda, é ta larga *ap' coe un dokel di ki té na su manij*, maske eun calor ta hec, i é ta pone un poe-si riba su cabes, mientras nan ta pone un oro poe-si riba su pinnan. Den e posicion-ai, koe ta hec pa haci un hende oratorio Stik, A. d. d. A. d. m. a concebi e bonita melodiaman, koe toer hen-le ta admira asina tantoe.

Pa ginetenan.

Un oficial di artilleria Frances a jama atencion di toer hende ultimamente. El a subi un trapi, koe ta conduci na plataforma di forti Cormeilles, na cabai. E trapi-ai tin 112 tré, i é tin 10 division mees hanchoe. Como e tré nan ta ademas basta smal, toer hende ta poentra cual ta mas di admira, paso firme di e cabai, ó habilidad di e ginete.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-Besluiten.

Curaçao, 10 Juni 1886.

Van den Nederlandschen Consul te *Barbados* ontvangen zijnde een exemplaar van het aldaar verschij-nend Nieuwsblad "Official Gazette" van den 24n. Mei d.j., waarin o. a. voorkomt een bericht nopens den vuurtoren te *Needham's point* op dat eiland, zoo worit daaraan, namens den Gouverneur, hierbij openbaardheid gegeven:

GOVERNMENT NOTICE.

No. 80.

LIGHT AT NEEDHAM'S POINT.

Notice is hereby given, that from and after the 1st day of September 1886, the light formerly exhibited from the extremity of Needham's Point, Barbados, will be removed to a new Lighthouse 207 yards distant in an E. & N. direction from

the old Lighthouse, the light being raised 30 feet viz: to a height of 60 feet above the sea level.

The new Lighthouse will be white, of octagonal shape, and the light should be visible in clear weather from a distance of 7 miles.

No change will be made in the Light which is Red from E. to W. from the Southward, and White from E. to W. from the Northward.

By Command,

C. C. KNOLLYS,

Colonial Secretary.

Colonial Secretary's Office,
20th May, 1886.

Door den Heer Gouverneur is nog ontvangen eene som van f 25.— welke door den Heer Jonckheer *Elout van Southerwouden*, ten behoeve van de armen op het eiland *Aruba*, is bijeengebracht.

De Heer *M. S. L. Maduro*, gedurende de afwezigheid van den Heer *E. S. L. Maduro*, belast met de functien van Lid van de Directie der Gouvernements-Bank alhier.

Ter Gouvernements-Secretarie zijn ter inzage van belangstellenden nedergelegd "het Bericht aan Zeevarenden, uitgegeven door de Afdeling Hydrographie van het Ministerie van Marine te 's Gravenhage", N° 16 t/m. 19 van 1886.

Bepaald, dat alle vaartuigen komende uit havens van *Jamaica*, alwaar de pokken heerschen, in de *Caracasbaai* aan eene quarantaine zullen worden onderworpen van drie weken, met inbegrip van de reis.

De Gouvernements-Secretaris,

HELLMUND.

ZONDAG j.l. 'smachts om 2 uren viel eindelijk over de Curaçoesche eilanden de verkwikkende regen, dien men reeds dagen te voren dagen met zeer groote hitte gewenscht en verwacht had. Tot 'smorgens ongeveer 10 uren stroomde het water uit den hemel. Donder en fel weerlicht vergezelden de milde regenvorst. Ondergeschiedene dinnin en watercringen, maar vooralde wegen, hebben het opendrenende plantoen van de Eiland weer mees ontgelden. In het algemeen is deze Junidag—de op 18 tot 20. Centim. gerekend wordt een onschadbare zegen voor de Kolonie.

Het stoomschip *Prins Willem I*, Woensdagmorgen alhier aangekomen, had voor dit eiland een detachement suppletie-troepen aan boord sterk 20 man, onder geleide van den Sergeant A. M. Pitlo. Een der manschappen is te Suriname verdronken. De kapel van het Garnizoen verwelkomde de nieuwaangekomen militairen.

Met genoegen vernamen wij, dat op 1^o Mei j.l. de Heer Jacob A. JESSEUX, geboortig van Curaçao, aan de Universiteit van *Rostock* bevorderd is tot Doctor in de Scheikunde en Wijsbegeerte.

NEDERLAND.

De Eerste Kamer heeft de Conversie-wet aangenomen met 23 tegen 10 stemmen.

Kamer-ontbinding.

De *Staatscourant* behelst het volgende besluit:

Wij Willem III, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, enz, enz.

Op de voordracht van den Raad van Ministers:

Gelet op artt. 70, 98 en 99 der Grondwet;

Hebben besloten en besluiten:

Artikel 1.

Onze Minister van binnenlandsche zaken wordt gemachtigd om van Onzentwege de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te sluiten in eene vereenigde vergadering der beide Kamers, op Dinsdag 18 Mei aanstaande, des namiddags te 3 uren.

Artikel 2.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ontbonden met het tijdstip der sluiting in het vorige artikel bepaald.

Artikel 3.

De verkiezingen der leden van eene nieuwe Tweede Kamer zullen plaats hebben op Dinsdag den 22 Juni 1886; waar herstemming noodig is, zal deze plaats hebben op Dinsdag den 6 Juli daaraanvolgende.

Artikel 4.

De eerste samenkomst der Kamers van de Staten-Generaal zal plaats hebben in vereenigde vergadering op Woensdag den 14 Juli 1886.

Onze minister van binnenlandsche zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de beide Kamers der Staten-Generaal, aan den Raad van State, aan de Departementen van Algemeen Bestuur en aan de Algemeene Rekenkamer, en hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

WILLEM.

De Minister van Staat,
Minister van binnenl. zaken,

HEEMSKERK.

Uitgegeven den twaalfden
Mei 1886.

De Minister van Justitie,

DU TOUR VAN BELLINGHAME.

— Bij „herplaatsing wegens misstelling" van bovengemeld Kon. Besluit van 11 Mei in de *St. Ct.* wordt afgekondigd, dat de verkiezingen voor de Tweede Kamer zullen plaats hebben op 15 Juni en de herstemmingen, zoo noodig, op 29 Juni.

De verkiezingen.

Dat al de provinciën dadelijk zoo kiezen zouden, dat de Eerste Kamer op één dag omgezet zou worden, was wel een zoete maar geen redelijke hoop. En niemant heeft zich aan deze hoop overgegeven. Men heeft uitgerekend wat kon, niet wat zou geschieden. De liberalen hebben evenmin op één dag de Eerste Kamer veroverd, en zij hadden tegen zich de onverschilligheid hunner tegenstanders, terwijl tegen ons alles wat liberaal was met ijver in het veld werd gebracht. Voegt men hierbij, dat de sociale malaise niet zelden politieke onverschilligheid voortbrengt, dan is het verstaand, waarom op verschillende plaatsen niet meer anti-liberale kiezers opgekomen zijn, dan werkelijk het geval had kunnen wezen.

Is dus de afloop niet zoo bevredigend, als gewenscht mocht worden, wij hebben toch reden tot juichen en niet de liberalen, want wij hebben gewonnen en niet onbelangrijk ook, en zij niet. Zij hebben ten minste bij slot van rekening 14 zetels verloren en wij geen enkelen, wij integendeel hebben er 14 gewonnen. En dan komen de herstemmingen nog. Zuid-Holland is reeds zeer twijfelachtig geworden, Utrecht is behouden, en in de andere provinciën zijn onzo minderheden belangrijk versterkt; ja 'tis zeer de vraag of Gelderland niet reeds om is. 'Ontbreekt ons nog maar aan 1 of 2 stemmen: zoolang wij die niet hebben, hangen wij van de 6 conservatieven af.

De Eerste Kamer heeft een les gekregen, die ongetwijfeld voor haar niet verloren zal gaan.

[*Manshede 15 Mei*].

Over 't geheel genomen, mogen wij met den uitslag der verkiezingen tevreden zijn, want tegenover een verlies van vijf zetels staat een aanwinst van 18 plaatsen, ongerekend de elf herstemmingen, waarvan ons toch allicht een paar zetels zullen ten deel vallen.

[*Huisgezin 20 Mei*].

BUITENLAND.

ROME.—De Italiaansche liberalen morden over de onderhandelingen betreffende den Godsdienstvrede in Pruisen. In de toenadering tusschen den H. Stoel en Duitschland zien allen het voorspel van een politieke verwickeling voor Italië.

De Katholieken onthouden zich in Italië steeds bij elke politieke verkiezing. De liberalen gevoelen heel goed, hoe veel krachten die onthouding aan het Land ontnemt. Het conservatieve element ontbreekt daardoor geheel aan de Kamer. „De Katholieken „ zouden een krachtigen strijd tegen „ ons voeren — zegt de Populo „ Romano — zoo wij hen in het „ Parlement hadden; wij zouden ten „ minste serieuze tegenstanders hebben, terwijl wij thans elkander om „ bagatellen verscheuren.”

— De H. Vader, blijk willende geven van zijn waardeering der goede gevoelens, door de Perzische prinszen Til-i-Sultan en Naib-no-Sultan eh jegens de Christenen in Perzië aan den dag gelegd, heeft hen het Grootkruis geschonken van de Pius-orde.

PARIS, 25 Mei. De regeering zal machtiging verleenen tot het uitgeven van nieuwe aandelen van het Panama-kanaal tot een bedrag van 600 miljoen frs. mits er waarborgen worden gegeven, dat die som strekken zal om het kanaal te voltooien.

26 Mei. — Generaal Boulanger minister van Oorlog, heeft een wetsontwerp ingediend, waarbij de diensttijd bij het leger tot drie jaar wordt verminderd.

28 Mei. — Wetsvoorstellen zijn bij de Kamer ingediend tot uitzetting van de prins van Orleans, alsook om de goederen der prinszen verbeurd te verklaren en te gelde te maken, ten einde uit de opbrengst daarvan jaarwedden aan werklieden toe te kennen.

Ten einde, naar het schijnt, de Regeering in ongelegenheid te brengen, stemden alle partijen voor de urgentverklaring van het laatste ontwerp. Beide zijn tot onderzoek naar een Commissie verzonden.

29 Mei. — De begrootings-commissie heeft de posten voor Eeredienst weder op het budget gebracht, daar de heer Goblet verklaard had, dat een onmiddellijke scheiding van Kerk en Staat onmogelijk is.

1 Juni. — De som van 100,000 frs. is door de Kamer van Afgevaardigden ten behoeve van het Instituut van Pastoor toegestaan.

4 Juni. — De Commissie voor het Uitzettings-wetsontwerp wil den maatregel uitstrekken tot alle leden van de familie Orleans, en niet aan de wetgevende Macht de bevoegdheid in dezen verleenen. De Freiniet is sterk gekant tegen die wijziging.

LONDEN, tot 5 Juni. Gladstone verklaarde in het Lagerhuis, dat de stemming over de tweede lezing van het Homerule-ontwerp op 7 Juni was vastgesteld. — De Ministeriëlen rekenen op een meerderheid van zes stemmen.

MADRID. — De vreeselijke orkaan, die half-Mei in Spanjes hoofdstad gewoed heeft, was een der grootste rampen die een stad kunnen treffen. De straten lagen gevuld van steenen, pannen, stukken schoorstenen, ja zelfs met geheele daken. Karren, rijtuigen, tramwagens werden omvergeworpen, vele in aanbouw zijnde huizen uit elkander gerukt, en geen enkele kerktoeren in de geheele stad of hij werd zwaar beschadigd. In de omstreken vooral werden vele personen getroffen. Een 70-tal menschen hebben het leven verloren, 260 werden min of meer ernstig verwond. De aangerichte schade wordt geraamd op 3 miljoen gulden.

BIJDRAGEN

tot de Geschiedenis van het R. K. Geloof in de Kolonie Curaçao.

ARUBA (X Slot.)

Zoals uit voornoemde akte blijkt, was het vermelde stuk bouwland slechts voor vijf jaren aan de gemeente onder zekere voorwaarden afgestaan, en moest na verloop van die vijf jaren de concessie vernieuwd worden. Door de ijverige bemoeiingen van den Zeer Eerw. Heer Pastoor I. Willemsen, on-

zen thans hoogbejaarden Capucijner Pater Paulus, had het Gouvernement ten jare 1856 de goedheid, hetzelfde stuk grond aan de kerk van de H. Anna in eigendom af te staan en over te dragen, onder dezelfde gunstige voorwaarden, als het vroeger voor den bepaalden tijd van vijf jaren afgestaan was. Ziehier de authentieke akte:

Gouvernement van Curaçao en Onderhoorigheden.

Beschikking van Maandag den 10n. Maart 1856.

N° 139.

De Gouverneur.

Gezien een rekwest van Pater Paulus, Roomsche Catholyken Pastoor te Aruba, dd. 16 February 11., inhoudende, dat die geestelijke verplicht zijnde om zooveel mogelijk voor instandhouding der St. Anna kerk in het Noord Westelijke gedeelte des eilands te zorgen, zoo wel om de bevolking aldaar gelegenheid te geven tot bijwoning der kerkelijke dienst als ter erlanging van godsdienstig onderwijs, verzoekt, dat aan de Roomsche Catholyke kerk St. Anna te Aruba in eigendom afgestaan worde het stuk gronds, groot volgens meetbrief, 3 bunders 89 — roeden bij voornoemde kerk gelegen en, waarvan het vruchtgebruik voor hare instandhouding, als ook voor begraafplaats reeds vijftien achtereen volgende jaren, vrij van alle belasting, is toegestaan geworden van vijf tot vijf jaren bij Gouvernements dispositie van den 12 February 1841 No. 71, alsmede dat de gevraagde grond kosteloos vrij van grondlasten aan de voornoemde kerk moge worden afgestaan.

Gelet op de gunstige overwegingen op dit verzoek, vervat in de missive van den Gezaghhebber van Aruba dd. 2 dezer N° 22.

Gezien de beschikking van den 12 February 1841 N° 71.

Heeft goedgevonden en verstaan: Aan den Roomsche Catholyken Pastoor te Aruba, ten behoeve van de Roomsche Catholyke kerk St. Anna, aldaar kosteloos in eigendom af te staan en over te dragen, het stuk gronds, blijkens rooi- en meetbrief als volgt:

Gepeild per kompas:

Hooiberg No. 135° O.

Kristalberg „ 100° „

N 351° O 157 ellen

„ 75° „ 100 „

„ 5° „ 100 „

„ 100° „ 90 „

„ 177° „ 225 „

„ 357° „ 187 „

Groot 3,88,82 bunders,

met vrijhouding van de betaling der gewone jaarlijkse grondbelasting, ten einde hetzelfde gedeeltelijk tot eene begraafplaats te benutten en gedeeltelijk door middel van landbouwkundige bewerking productief te maken voor de gemelde kerk en de armen harer gemeente.

En zullen afschriften dezer worden toegezonden aan den rekwestrant, om, nadat de bij beschikking dd. 12 February 1846 N° 22 gevoegde meetbrief hierbij zal zijn geannexeerd, te dienen tot bewijs der op- en overdracht, aan den Gezaghhebber van Aruba en de Administratie van financiën, tot informatie en narijgt.

De Gouverneur van Curaçao

en onderhoorigheden,

VAN LANSBERGE.

Aan den Rekwestrant te Aruba.

Hoe dankbaar de Katholieken van het Noorddistrict zich ook betoonen en jegens het geestelijk en jegens het wereldlijk bestuur, welke beiden voor hunne belangen zoo veel zorg en welwillendheid hadden aan den dag gelegd, toch koesterden zij nog één verlangen, ééne hoop, welker verwezenlijking alleen de mate van hun geluk zou kunnen völmaken. Zij verlangden en hoopten namelijk, dat, terwijl de

gemeente nu van eene behoorlijke steenen kerk, van begraafplaats, school, bouwgrond enz. voorzien was, de tijd zou gekomen zijn, dat het Noorddistrict tot afzonderlijke parochie verheven en hun een priester zou gezonden worden, die in hun midden als herder aan het hoofd der kudde zou verblijven. Deze wensch was langen tijd het onderwerp van de gesprekken, die zij met elkander wisselden. Dat de verwezenlijking hunner hoop vertraagd werd, schreven zij vooral daaraan toe, dat er benevens de kerk geene woning voor eenen priester was. Stond er maar een „cas di Pader,” eene pastorie, zoo redeneerden zij, dan zou „Sjon Obispo” ons wel eenen pastoor geven, maar omdat er geen pastorie is, kan een pastoor hier niet wonen. Zoo doberden de eenvoudige Noordbewoners tusschen hoop en vrees, toen Z. D. H. Monseigneur van Ewijk, in het jaar 1878 hen met de aangename tijding verraste, dat Zijn HoogEerw. had goedgevonden en besloten om de gemeente van het Noorddistrict van die der St. Franciscuskerk af te scheiden, tot afzonderlijke parochie te verheffen, en tot Pastoor derzelve aan te stellen den Zeer Eerw. Heer M. Bongers, toenmaals Pastoor te Westpunt op Curaçao. Met welke dankbare vreugde deze tijding werd vernomen, blijkt vooral hieruit, dat aanstonds de geheele gemeente in de weer was, om de komst van hunnen eersten herder voor te bereiden en voor zijn goed onthaal te zorgen. Voorloopig moest de school den nieuwen pastoor tot woonplaats dienen, doch onmiddellijk werden de handen in een geslagen om een „cas di Pastoor,” eene pastorie te bouwen, aan welker gemis zij het altijd toegeschreven hadden, dat zij van den verlangden herder verstoken bleven. Om strijd begon men den arbeid. Een gedeelte van de mannen belaste zich met het vervoer van de materialen, als hout, pannen, ijzerwerk enz., door Monseigneur van Ewijk, tot den bouw der Pastorie, van Curaçao gezonden; een ander gedeelte begaf zich met broekijzer, moker en pick gewapend naar den berg Boeciroel, om de steenblokken over den berg verspreid uit te hakken en aan te dragen; een derde partij, meestal uit visschers bestaande, ging in zee de steenen opduiken, die voor het branden van eenen kalkoven noodig waren; vrouwen en kinderen zelfs zag men in de rooien bezig om in bakjes en zakken het zand te garen, dat tot bereiding van de kalk enz. noodig mocht zijn. De geestdrift, die allen bezielde, was zoo groot, dat een grijsaard, wiens verzwakte krachten hem niet meer toelieten eenig materiaal voor het huis van den pastoor aan te dragen, het edelmoedige besluit nam, om zijn eigen huis, waar hij vroeger zijne kinderen, bij wie hij thans inwoonde, had opgevoed, te laten afbreken, opdat zijne steenen ten minste aan de pastorie dienst zouden bewijzen, en alzo het gemis van den dienst, dien hij wegens gebrek aan krachten niet bewijzen kon, zouden vergoeden. In betrekkelijk korten tijd was de pastorie voltooid, en niet ten onrechte hebben de Katholieken van het Noorddistrict er steeds roem op gedragen, dat het huis van hunnen pastoor te midden van hunne eenvoudige woningen prijkt als een landelijk kasteel! dat hen herinnert, en hunne nakomelingen herinneren zal, aan de welwillende zorg en mildheid van Monseigneur van Ewijk, aan de practische bouwkunde van hunnen eersten herder, en aan den ijver en vurigheid, die hen voor hun geestelijk heil bezielde heeft. Na de voltooiing der pastorie verwachtte er zich niemand op, dat welhaast een nog grooter en kostbaarder werk zou moeten ondernomen worden.

In den loop van dit verhaal is reeds gezegd, dat de kerk van Sta. Anna oorspronkelijk een klein en eenvoudig kerkje was van hout en klei gebouwd, en dat rondom in hare onmiddellijke omgeving de overledenen begraven werden. Ten jare 1831 werd om dit kerkje henen een

grootere steenen kerk gebouwd, wier fundamenteen gevolgelijk kwamen te liggen op het terrein, dat tot begraafplaats gediend had. Zooals bij de opgraving der fundamenteen later gebleken is, waren zij, de fundamenteen der kerk, niet diep genoeg en op harden kleigrond, maar op verschillende plaatsen boven oude graven gelegd. Dien ten gevolge werd de Sta. Anna-kerk, in het jaar 1831 gebouwd, vóór haren tijd bouwvallig en in het jaar 1882 tot 1883 begonnen zich zulke uitwijkingen en scheuren in de muren te vertoonen, dat de Eerw. Heer M. Bongers zich genoodzaakt achtte het kerkgebouw af te breken en tot den bouw van eene nieuwe kerk te besluiten. Nog geen volle vijf jaren had de gemeente, als afzonderlijke parochie bestaan. Geen wonder derhalve, dat hare financiële toestand op langen na nog zoo gunstig niet was, dat zij de kosten van eene nieuwe kerk kon dragen. Gelijk voor den bouw van de pastorie moest ook voor den bouw eener nieuwe kerk de hulp en ondersteuning van het Apostolisch Vicariaat worden ingeroepen. Niet tevergeefs werd aan de deur van Monseigneur aangeklopt. Met de grootste bereidwilligheid keurde Z. D. H. Monseigneur H. J. A. van Ewijk het voorstel en de bede goed en beloofde de gevraagde ondersteuning. Intusschen ondernam de Doorluchtige Vicaris Apostolicus de reis naar de Graven der Apostelen. De Hoog Eerwaarde Heer Monseigneur Kieckens, die toen het Vicariaat bestuurde, ontwierp een net bouwkundig plan, volgens hetwelk de nieuwe kerk de oude in grootte en schoonheid verre zou overtreffen. Bovendien zond hij de noodige materialen als hout, pannen, ijzerwerk, enz. en gaf aan den pastoor last om aanstonds met den bouw een aanvang te nemen. Intusschen werden de heilige diensten en godsdienstoefeningen in de pastorie gehouden, die zich om hare ruimte en frisheid daartoe uitmuntend leende. De bouw der nieuwe kerk was 5 à 6 voet boven den grond, toen een incident het werk voor eenige dagen kwam staken. Monseigneur van Ewijk, intusschen uit Rome teruggekeerd, verplaatste n. den Eerw. Heer M. Bongers naar Bonaire, en droeg de gemeente van het Noorddistrict van Aruba op aan den Eerw. Pater Fr. J. van Baars ord. Praed., die 4 Maart 1884 aldaar aankwam. Door de krachtige aanmoediging en nog krachtiger ondersteuning van Monseigneur van Ewijk, en door de hulpvaardigheid van de gemeentenaren, die met denzelfden ijver, als boven bij den bouw van de pastorie beschreven is, bezielde waren, werd het werk weldra voortgezet. Onder Gods zegen vorderde iederen dag het werk, en op 26 Julij van het jaar 1885, den feestdag van de H. Anna, was het kerkgebouw genoegzaam voltooid, om het aan den dienst van God toe te heiligen en te betrekken. De Hoog Eerw. Pater C. Reynen, Vicaris Provinciaal van de EE. Paters Dominicanen der Curaçoesche Missie, door Monseigneur van Ewijk gedelegeerd, zeggende op den feestdag der H. Patronen de nieuwe kerk in, en droeg daarna in dezelve het eerste H. Misoffer op tot lof van God, die het werk had gezegend; uit dankbaarheid jegens allen, die tot den opbouw van het nieuwe heiligdom hadden bijgedragen en medegewerkt, alsmede tot geestelijk en tijdelijk welzijn van de gemeente, die zich in het bezit van het nieuwe kerkgebouw verheugde. Met deze merkwaardige stichting is een nieuw tijdperk van de geschiedenis der R. K. Gemeente aan den Noord begonnen. Een andere pen zal later daarover schrijven; moge zij alsdan van deze parochie even roemrijke en vertroostende herinneringen aan het nageslacht kunnen melden; tot glorie van God en tot eer Zijner H. Bruid de Katholieke Kerk.

Amsterdam, 25 April 1886.

Muy Estimado Amigoe Cobi.

Ta hopi dia mi no a scribi bo i mi no

